Cena 6 hal.

Nr. 699. Kraków, Wtorek 28. Grudnia 1915. Rok XXIII

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor., ze odnoszeniem do domu dopłaca się 90 hal. miesięcznie.

Na prowincyi miesięcznie z dwurazową przesyłką 3 kor. 30 h., z jednorazową przesyłką 2 kor. 70 h.

Kwartalnie z dwurazową przesyłką 9 kor. 80 h., z jednorazową przesyłką 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor. Zmiana adresu 40 halerzy.

Cena numeru pojedynczego 6 halerzy.

GŁOS NARODU

Wychodzi trzy razy dziennie.

WYDANIE PORANNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franko do Administracyi „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcya nie zwraca.

ADRES RED: Ul. św. Tomasza l. 35. Telefon redakcyjny Nr 190. — Telefon administracyi i drukarni Nr 3344. Adr. telegr. „Głos Narodu" Kraków.

Wezwanie.

Dla pracy około ulżenia nędzy powstałej wskutek strasznej zawieruchy wojennej, otwierają się coraz nowe zakresy. Bo przecie nietylko chodzi o zażegnanie głodu tam, gdzie on stanowczo zagraża, o przyodzianie tych, którzy stracili swą chudobę, a często dachu nie mają nad głową, lecz i o skrzepienie tego, co się zachwiało, wzmocnienie odporności ciała i duszy wobec nieraz okropnych życia warunków. I nietylko doraźny ratunek jest potrzebny, lecz i posiew zdrowia, nadziei, otuchy na przyszłość, aby ludzie i dzieła przetrwały burze, a to, co się dla bezpośredniej konieczności stworzyło, w pogodniejszej chwili zdołało się rozróść owocnie na pożytek i dobro społeczeństwa. Wśród ciężkich więc warunków nie same dzisiejsze nędze wołają o pomoc, lecz i zaniedbania przeszłości, płynące już to z zapleśniałej nieudolności w działaniu, już też z grzesznego dusz zasklepiania, a wreszcie woła do nas przyszłość swym gromkim głosem, wieszczącym, że tylko dla tych jaśniejsze otworzy przybytki, którzy z silną miłością i pracą, ze ślubem odrodzenia swego wnętrza staną w jej progu.

Na dzisiejsze czasy nie wystarczy zdawkowe miłosierdzie, okupujące często odręcznym datkiem gnuśną wygodę. Około Komitetu Książęco-Biskupiego w Krakowie zespolili się więc ludzie i dążenia, aby w społeczeństwie naszem przeprowadzić wielkie uruchomienie serc, ochotnych dłoni, myśli zbawczych, a wreszcie nadziei. Coraz to nowe wyprawy wyruszają w dziedziny nędzy i bólu ze słowem pociechy, czynem krzepiącym i hasłem na życie. Ale z mnożącemi się z dniem każdym zadaniami rośnie równocześnie potrzeba ludzi i pieniędzy. Niechby więc każdy osobą, datkiem i czynem, stanął do szeregu, a serce swe zespolił z wielką pracą miłości, która coraz większych wymaga wysiłków, ofiar i poświęcenia, lecz także z dniem każdym coraz większe szerzy błogosławieństwa.

Ludzie wyjątkowi, których mieniu wojna nie wyrządziła szkody, poczują się niezawodnie do prostej i ciążącej na nich powinności ofiary wobec nieszczęśliwych; jeżeli byli tacy, do których biedy społeczeństwa dotąd trafiać nie zwykły, to chyba ogrom klęski uczucia ich przebudził, uszlachetnił i rozszerzył. Zresztą zwracamy się do wszystkich zamożnych i uboższych; bo, jeżeli na wezwanie Papieża nieomal z całego świata popłyną datki, to u nas w pierwszym rzędzie zawtórzyć temu powinno pospolite serc ruszenie, na ran gojenie, nędzy zażegnanie i odbudowę kraju, do której wszystkich warstw siły i dłonie są powołane i zobowiązane.

Kraków, w grudniu 1915.

Wacław Anczyc. Prof. Emil Godlewski st.
Prof. Kazimierz Morawski.

Datki i zobowiązania należy przesyłać do Konsystorza Książęco-Biskupiego w Krakowie, Pałac Biskupi.

Biuletyn niemiecki.

Berlin, 28. grudnia.

Wielka główna kwatera ogłasza, dnia 27. grudnia 1915 r.

Zachodni teren.

Przez Francuzów na północny wschód od Neuville przed naszem stanowiskiem wysadzony lejek został przez nas obsadzony.

Nieprzyjacielskie wysadzenie na wzgórzu Combres wyrządziło tylko niewielkie uszkodzenia.

Zresztą żadne ważniejsze wydarzenia.

Na wschodnim i bałkańskim terenie wojennym nic nowego.

Naczelne kierownictwo armii.

Na Bałkanie.

Oświadczenie Gunarisa.

Londyn. (T. B.) „Daily Mail" ogłasza rozmowę z Gunarisem, który powiedział, że wyborcy zaaprobowali jego stanowisko polityczne. Mocarstwa czwórporozumienia i mocarstwa centralne przekonały się, że Grecya ma prawo pozostać neutralną, ale neutralność jej będzie trwała tylko tak długo, jak długo integralność i zwierzchność kraju nie będą naruszone. W przeciwnym razie Grecya porzuci dotychczasowe stanowisko.

W sprawie przekroczenia granicy greckiej.

Londyn. (T. B.) „Daily Chronicle" donosi z Aten: Rząd grecki założył nowy protest przeciw przekroczeniu granicy greckiej przez wojska bułgarskie. Uczynił to, aby udowodnić bezstronność. Z drugiej strony otrzymał rząd grecki od mocarstw centralnych odpowiednie zapewnienia, że po powstrzymaniu kroków nieprzyjacielskich obsadzone obszary będą w zupełności zwrócone.

Otwarcie bułgarskiego Sobrania.

Sofia. (T. B.) Doniesienie ajencyi telegraficznej bułgarskiej: W szczególnie uroczysty sposób zostało wczoraj otwarte sobranje przez króla Ferdynanda. Książęta Cyryl i Borys byli obecni na uroczystości. Na galeryach zebrała się nadzwyczajnie liczna publiczność.

Mowę tronową odczytaną przez króla Ferdynanda przyjęto długotrwałymi oklaskami.

Prezydent Pasicz w Cetynii.

Lugano (Tel. B.). Serbski prezydent ministrów Pasicz przybył do Cetynii ze Skutari, aby królowi Mikołajowi złożyć hołd imieniem rządu serbskiego z powodu jego imienin.

Deputowani z Epiru.

Lugano (Tel. B.). „Tribuna" nazywa przeprowadzone w Epirze wybory do greckiej izby deputowanych jako niesłychane postępowanie i podnosi, że Argyrocastro, Divine i inne miejscowości w myśl uchwał londyńskich stanowią integralną część południowej Albanii. „Tribuna" wyraża oczekiwanie, że król grecki nie dopuści do Izby 161 deputowanych wybranych w Epirze.

Na Zachodzie.

Mowa Lloyda George.

Londyn (Tel B.). Doniesienie Biura Reutera. Na zgromadzeniu robotniczem w Glasgowie Lloyd George podkreślił konieczność pozyskania 80.000 wyszkolonych robotników dla państwowych fabryk amunicyi. Mowę tą przerwał jeden ze słuchaczy wykrzyknikiem: Tych ludzi pan nie dostanie! Lloyd George oświadczył dalej: Jeżeli ludzie będą zwlekać w poparciu programu rządowego, to nie pozostanie nic innego, jak tylko albo zawiadomić żołnierzy, że jest niemożliwem dostarczyć im dział, któreby dopomogły do odniesienia zwycięstwa w roku 1916., albo też powiedzieć cesarzowi wprost, że nie możemy walki dalej prowadzić. Cesarz odprawi nas może aneksyą Belgii, zapłaceniem przez nas odszkodowania wojennego i każe nam odstąpić jedną albo dwie kolonie, zażąda jednak z pewnością tego, aby ustało panowanie angielskie na morzu. Wówczas Wielka Brytania byłaby wydaną na łup despotyzmu pruskiego taksamo, jak i Belgia.

O neutralność Danii.

Kolonia (Tel. B.). Angielski pisarz w sprawach marynarki twierdzi w „Observer", że Niemcy zamierzają, naruszając neutralność duńską, zalać Danię wojskiem i opanować Sund, aby zrobić z Morza Bałtyckiego mare clausum i w ten sposób zabezpieczyć środki żywności z Danii dla Niemiec.

„Koelnische Zeitung" pisze w sprawie tego doniesienia dziennika „Observer": „U nas nikt rozsądnie myślący nie myśli o tem, aby naruszyć neutralność duńską. Gdyby w mózgach angielskich miał istnieć plan lądowania w Jutlandyi, natenczas wojska nasze zgotowałyby korpusowi wysadzonemu na ląd zasłużone przyjęcie w Szlezwiku i Holsztynie. Jesteśmy pewni, że także i Duńczycy potrafią bronić swej neutralności".

Nad Soczą.

Kopenhaga. (T. B.) „Extrabladet" pisze: Atak włoski nad Soczą nie doprowadził dotychczas do żadnego wyniku. Z pewnością Włosi mają tą korzyść, że nie walczą we własnym kraju. Przeszli natychmiast przez granicę, ponieważ główna linia obronna austryacka leży nad Soczą, jednakże Włosi przez siedm miesięcy nie zdołali niczego innego dokazać jak tylko to, że sobie porozbijali głowy. Na Zielone Święta wypowiedział Salandra wojnę; dzisiaj już Boże Narodzenie, a Salandra nie ma jeszcze Gorycyi. Ale ofiarowano setki tysięcy ludzi i wydano miliony, aby od Zielonych świąt przetrwać do Bożego Narodzenia.

Druga nota amerykańska.

Ambasador amerykański wręczył w Wiedniu w dniu 21. bm. następującą notę:

„Podpisany ambasador Stanów Zjednoczonych Ameryki ma zaszczyt podać Ekscelencyi c. i k. ministrowi spraw zewnętrznych bar. Burianowi następującą odpowiedź na notę J. Ekscelencyi w sprawie zatopienia włoskiego statku „Ancona" z dnia 14. grudnia l. 5.735.

Rząd Stanów Zjednoczonych otrzymał notę J. Ekscelencyi, podaną w dniu 15. grudnia br., a przesłaną następnie do Ameryki i poddał ją bezzwłocznie pilnej rozwadze.

Dnia 15. listopada 1915. przedłożył zastępca rządu austro-węgierskiego w Waszyngtonie bar. Zwiedinek departamentowi państwowemu austro-węgierskie sprawozdanie Komendy floty o zatopieniu „Ancony", gdzie przyznano, że okręt ten został storpedowany, gdy jego maszyny już były zatrzymane i w chwili, kiedy na jego pokładzie znajdowali się jeszcze podróżni.

To przyznanie jest według zapatrywania rządu Stanów Zjednoczonych samo przez się wystarczające, aby komendanta łodzi podwodnej która wykonała storpedowanie, obciążyć odpowiedzialnością za to, że świadomie naruszył uznane prawo międzynarodowe i że zasady ludzkości, których każda strona wojująca w prowadzeniu walki na morzu dochować winna, w zupełności zlekceważył.

Wobec tych przyznanych okoliczności uważa rząd Stanów Zjednoczonych za uzasadnione swoje zapatrywanie, że szczegóły zatopienia „Ancony", ważność i rodzaj materyału dowodowego z zeznań świadków pochodzącego a łączącego się i potwierdzającego sprawozdanie Komendy floty, a także liczba zabitych i rannych Amerykanów żadną miarą nie stanowią istotnego przedmiotu dyskusyi. Wina komendanta jest w każdym razie udowodnioną, a faktem bezsprzecznym jest to, iż przez jego niezgodną z prawem działalność zostali obywatele Stanów Zjednoczonych zabici, ranieni lub na niebezpieczeństwo narażeni.

Te przez komendanta łodzi podwodnej w ten sposób świadomie naruszone zasady prawa międzynarodowego i zasady ludzkości są od tak dawna i tak powszechnie uznane, a ze stanowiska słuszności i sprawiedliwości tak oczywiste, że rząd Stanów Zjednoczonych nie czuje się spowodowanym, aby się nad tem rozwodzić (to debate them) i nie rozumie, że c. i k. rząd podaje je w wątpliwość i zaprzecza. Rząd Stanów Zjednoczonych nie widzi wobec tego innej drogi jak tę, że uważa c. i k. rząd za odpowiedzialny za czyn jego komendanta łodzi podwodnej i ponawia swoje jasno określone (definite) i uwzględnienia godne żądania noty z dnia 6. grudnia 1915 r.

Rząd Stanów Zjednoczonych spodziewa się szczerze, że powyższe uzasadnienie jego stanowiska umożliwi c. i k. rządowi poznanie słuszności żądania i uczynienie m zadość bez uprzedzenia, a z tąsamą troskliwością (concern) o istniejące obecnie dobre stosunki między Stanami Zjednoczonymi a Austro-Węgrami, jaka spowodowała rząd Stanów Zjednoczonych do postawienia tychże żądań.

Podpisany korzysta ze sposobności, aby ponowić Ekscelencyi zapewnienia swego wysokiego poważania".

Frederic C. Penfield.

Rosya a Szwecya.

Przywrócenie ruchu telegraficznego.

Kopenhaga. (T. B.) „Berlinske Tidende" donosi ze Sztokholmu: Wczoraj w nocy podjęto znów ruch telegraficzny między Rosyą a Szwecyą, który był od dnia 4 bm. wstrzymany. Powód tej przerwy nie jest jeszcze znany. W Petersburgu przeszło 2000 telegramów czeka na wysłanie.

Biuletyn rosyjski.

Wiedeń. (T. B.) Sprawozdanie rosyjskiego sztabu generalnego z dnia 26. grudnia:

Na południowy wschód od Czartoryska wyparliśmy posterunek niemiecki i zaatakowaliśmy rezerwy, które przybyły z pomocą, atakując skutecznie ze skrzydła. Koło Pugaczewki (5 kilometrów na południowy wschód od Murawicy nad Ikwą) wyparliśmy część patroli nieprzyjacielskich. Na północ od Buczacza oddział jeden wtargnął niespodziewanie do wsi Petlikowce Stare, gdzie znajdował się posterunek austro-węgierski. W walce zblizka część Austryaków zabito, inni uciekli.

Rozporządzenia.

Ulgi podatkowe.

Wiedeń. (T. B.) „Wiener Zeitung" ogłasza rozporządzenie Cesarskie z dnia 19 grudnia 1915 w sprawie zmiany ustawy o podatku domowym.

Rozporządzenie to dotyczy wymiaru podatku domowo-czynszowego za rok 1915—16 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem powiatów politycznych Biała, Chrzanów, Oświęcim, Wadowice i Żywiec i w Księstwie Bukowiny oraz ulg w podatku domowo-czynszowym dla miasta Krakowa od roku podatkowego 1915.

W sprawie waluty zagranicznej.

Wiedeń (Tel. B.). Ministerstwo skarbu zarządziło, aby w przyszłości eksporterzy z okazyi otrzymania zezwolenia wywozu obowiązywali się do wpłacania uzyskanej ze sprzedaży waluty zagranicznej do Banku austro-węgierskiego.

Zarządzenie to ma wejść w życie dnia 1. stycznia 1916 r. Formalnie będzie ono w ten sposób przeprowadzane, że strony, które ubiegają się o pozwolenie na wywóz, przedłożyć mają przedewszystkiem potwierdzenie pisemne Banku austro-węgierskiego względnie filii tego Banku, że zobowiązały się w razie otrzymania zezwolenia na wywóz do wpłacenia oczekiwanej waluty zagranicznej. Wyjątek stanowić będą wypadki, w których idzie o kwoty niższe od 200 marek względnie odpowiedne kwoty innej obcej waluty, jakoteż o wywóz do obszaru okupacyjnego, znajdującego się pod c. i k. zarządem wojskowym.

100 marek = 144 koron, 100 frank. = 143 kor.

Wiedeń (Tel. B.). Kurs dla wypłat w drodze pocztowej Kasy Oszczędności do państwa Niemieckiego ustalono: 100 marek równych 144 koron — do Szwajcaryi 100 franków równych 143 koron.

Egzamin dla jednorocznych.

Wiedeń (Tel. B.). Na podstawie porozumienia c. k. ministerstwa obrony krajowej i król. węgierskiego ministerstwa obrony krajowej wydanem zostało rozporządzenie, aby także w miesiącach styczniu, lutym i kwietniu odbyły się egzamina uzupełniające, uprawniające do służby jednorocznej. W miesiącu styczniu rozpocząć się mają te egzamina dnia 10., w lutym 14. zaś w kwietniu 10-tego.

Polowa poczta pakietowa.

Wiedeń (Tel. B.). Od dnia 3. stycznia 1916. dopuszczone będzie wysyłanie pakietów poczty polowej do wszystkich urzędów poczty polowej.

Pakiety do urzędów poczty polowej 11, 39, 51, 125, 149; 169 i 186. mogą być nadawane każdego dnia w tygodniu, zaś pakiety do innych urzędów poczty polowej mogą być nadawane tylko w poniedziałki, wtorki i środy.

Z Warszawy.

Około 5 milionów rubli na cele publiczne.

Sprawozdanie zarządu m. Warszawy za dwa miesiące (październik i listopad) wymienia następujące wydatki:

1. Na zakupno środków żywności 2.150.000 rb
2. Wsparcia dla rodzin powołanych 850.000 "
3. Dla pensyonistów 50.000 "
4. Na koszt utrzymania załogi niem. 628.691 "
5. Dla sekcyi nakazanych dostaw 550.000 "
6. Na cele Kom. Obywatelskiego 500.000 "

Pomoc dla bezdomnych.

Sekcya K. O. pomocy dla bezdomnych wydaje w 10 dniach śniadania dla 6.830 ludzi, obiady dla 7.511, wieczerzę dla 7.330. Nocleg otrzymuje przeciętnie 6.883.

Cukier.

Od dnia 28. b. m. wydawać się będzie w Warszawie nowe karty „cukrowe" opiewające na 550 gr. cukru na osobę na 28 dni.

Moratoryum.

Koła przemysłowe czynią starania 1) o uzyskanie przedłużenia moratoryum aż do ukończenia się wojny; 2) o zniżenie opłat za patenta. W sprawie zapadłych płatności zachodzą trudności nie dające się usunąć, gdyż większość dłużników bawi poza krajem, a zwłaszcza w Rosyi. Wogóle w stosunkach handlowych całej gubernii panuje zabójczy zastój i brak ładu, a spadek wartości obiegowej rubla powiększa z dniem każdym straty. Wyłoniła się myśl utworzenia odrębnej instytucyi kredytowej dla stopniowego załatwienia i uporządkowania spraw łączących się z moratoryum.

Wiadomości telegraficzne

„Głosu Narodu" z dnia 28. grudnia 1915.

Położenie w Egipcie.

Lugano. (T. B.) Dzienniki „Secolo", „Giornale d'Italia" i „Stampa" przynoszą następujące wiadomości z Egiptu: Komenda angielska, której główna kwatera znajduje się w Kairze, skoncentrowała wielką ilość Burów oraz Australczyków i Nowo-Zelandczyków z licznemi działami i rozszerzyła znacznie zalew kąta północno-zachodniego półwyspu Synaj. Linie kolejowe, prowadzące do kanału Suezkiego po większej części zamieniono na dwutorowe. Troskę sprawia komendzie angielskiej granica zachodnia Egiptu. Szczepy Senussich przekroczyły koło Sollun granicę i urządziły kosztem Włoch i Anglii część obszaru jako obszar samodzielny z dostępem do morza, który uzbroiły obficie w działa i karabiny maszynowe. Ponadto, zdaje się, postępują oni ku dolinie Nilu drogą karawanową, zdążającą do Fayum, położonego na południowy zachód od Kairu. Komenda angielska zgromadziła w punktach ujścia drogi karawanowej silne wojska angielskie, aby powstrzymać posuwanie się naprzód szczepów Senussich, ponieważ w przeciwnym razie obawia się powstania wśród tubylców w Egipcie.

Nowe dywizye tureckie.

Konstantynopol. (Tel B.). Dekret sułtański zarządza nadanie chorągwi brygadom dywizyi świeżo utworzonym, które uzbrojono rosyjskimi karabinami. Obozującym w okolicy Konstantynopola dwunastu brygadom nadał sułtan dzisiaj w sposób uroczysty chorągwie.

Mrozy w północnej Europie.

Kopenhaga (Tel. B.). „Berlinske Tidende" donosi ze Sztokholmu: Z powodu wielkiego mrozu w Sztokholmie zagrożoną jest żegluga. Wiele parowców utknęło w lodzie.

Cholera azyatycka.

Wiedeń (Tel. B.). Departament sanitarny ministerstwa spraw wewnętrznych podaje do wiadomości: Według sprawozdania z dnia 26. grudnia stwierdzono trzy wypadki cholery azyatyckiej w Maratitz w powiecie: Węgierskie Hradyszcze na Morawach u osób przybyłych z Galicyi i jeden wypadek w jednej gminie powiatu brzeżańskiego.

KRONIKA.

Najwyższe odznaczenie kobiety, Polki. „Wiedeński Kuryer Polski" donosi: Najwyższe odznaczenie wojskowe i wojenne, oficerską odznakę honorową z dekoracyą wojenną nadano hr. Pelagii Skarbek za jej działalność humanitarną i samarytańską w najcięższych czasach Lwowa. Hr. Pelagia Skarbek, znakomita śpiewaczka, która przed wojną niosła sławę polską daleko poza granice kraju, od wybuchu wojny poświęciła się opiece nad rannymi i zorganizowała z ogromnym nakładem sił i kosztów komitet opieki nad rannymi.

Mianowania. Minister skarbu zamianował w etacie gal. prokuratoryi skarbu sekretarzy prokuratoryi skarbu Dra Stanisława Rybarskiego i Dra Stanisława Koźmińskiego radcami skarbu, a adjunkta prokuratoryi skarbu Dra Gubrynowicza sekretarzem prokuratoryi skarbu.

Cukier surowy jako pasza dla zaprzęgów przemysłowych. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie otrzymała z Galicyjskiej Filii Centrali dla środków pastewnych w Białej zawiadomienie, iż w myśl wniosku Izby dostarczy dla właścicieli zaprzęgów przemysłowych w Krakowie na okres sięgający do nastania świeżej paszy około 50 do 60 wagonów denaturowanego cukru surowego.

Cząstkowa sprzedaż cukru w ilościach poniżej jednego wagonu oddaną została Syndykatowi rolniczemu w Krakowie.

Nadesłane.

STANISŁAW BAR
kontrolor podatkowy z Niżankowic znajduje się jako jeniec cywilny w Taszkiencie — prosi rodzinę o listy pod adresem: Taszkient (Azya) Kruczykowskij preułok. Polski Komitet.

Ktoby miał jakiekolwiekbądź wiadomości gdzie znajduje się syn mój
Antoni Siatka
żołnierz 13 pp., który walczył ostatnio w Karpatach, raczy łaskawie mi donieść pod adresem: W. Siatka, Kraków, ul. Starowiślna l. 38.